

- Nota Reactie en Commentaar -

**Notitie Reikwijdte en Detailniveau MER Aanvullende Strategische Voorraden (ASV)
drinkwater provincie Groningen**

*- Nota Reactie en Commentaar Notitie Reikwijdte en Detailniveau
MER Aanvullende Strategische Voorraden (ASV) drinkwater provincie Groningen -*

Inhoudsopgave

	Blz.	
1.	Inleiding	5
2.	Overeenkomsten zienswijzen	8
3.	Zienswijzen en reactie	10

*- Nota Reactie en Commentaar Notitie Reikwijdte en Detailniveau
MER Aanvullende Strategische Voorraden (ASV) drinkwater provincie Groningen -*

1. Inleiding

*- Nota Reactie en Commentaar Notitie Reikwijdte en Detailniveau
MER Aanvullende Strategische Voorraden (ASV) drinkwater provincie Groningen -*

1.1. Gevolgde procedure

De plan-mer-procedure is gestart met de bekendmaking en de ter visielegging van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) Aanvullende Strategische Voorraden (ASV) drinkwater provincie Groningen van 12 juni tot en met 23 juli 2024. In deze periode is iedereen in de gelegenheid gesteld om schriftelijk of mondeling een zienswijze in te dienen. Aan de wettelijke adviseurs, waaronder de landelijke Commissie voor de mer, hebben wij advies gevraagd. Op 10 respectievelijk 17 december 2024 hebben wij het advies voor de Reikwijdte en het Detailniveau van het MER ASV's vastgesteld.

1.2. Zienswijzen en adviezen over de Notitie Reikwijdte en Detailniveau MER Aanvullende Strategische Voorraden (ASV) drinkwater Provincie Groningen

Wij hebben 37 zienswijzen ontvangen. De zienswijzen zijn afkomstig van bewoners, natuur- en terreinbeheerders, overige maatschappelijke organisaties en een tweetal overheden. Op 3 september 2024 heeft de Commissie voor de m.e.r. haar advies voor de reikwijdte en het detailniveau voor het op te stellen MER uitgebracht. Het door ons vastgestelde advies is daarop gebaseerd.

1.3. Leeswijzer

In hoofdstuk 2 hebben wij de ontvangen zienswijzen op de NRD van een reactie voorzien. In de kolom "Indiener" staat de code van de zienswijze of het advies. De kolom "Zienswijze" bevat de inhoud van betreffende zienswijze of het advies. In de kolom "Reactie en verwerking" wordt de zienswijze of het advies beantwoord. Indien de zienswijze of het advies daartoe aanleiding geeft, is aangegeven op welke wijze hiermee rekening is gehouden in ons advies voor de Reikwijdte en het Detailniveau van het MER Aanvullende Strategische Voorraden (ASV) drinkwater provincie Groningen.

2. Overeenkomsten in zienswijzen

*- Nota Reactie en Commentaar Notitie Reikwijdte en Detailniveau
MER Aanvullende Strategische Voorraden (ASV) drinkwater provincie Groningen -*

De aard van de zienswijzen verschilt. Toch zijn er ook overeenkomsten:

1. Meerdere indieners wijzen op de mogelijk negatieve gevolgen van het aanwijzen van een ASV op de agrarische bedrijfsvoering;
2. Indieners vragen aandacht voor de mogelijk negatieve gevolgen van een drinkwaterwinning op bebouwing en de agrarische bedrijfsvoering;

In de tabel is voor elke zienswijze een reactie opgenomen. Hieronder wordt samengevat hoe de overeenkomstige zienswijzen in de plan-mer-procedure een plek krijgen.

Ad.1. De mogelijk negatieve gevolgen van het aanwijzen van een ASV op de agrarische bedrijfsvoering

Met de aanwijzing van een ASV wordt een gebied gereserveerd voor een mogelijke toekomstige drinkwatervoorziening. Het is op het moment van de aanwijzing onbekend of en wanneer een drinkwaterwinning in een specifieke ASV wordt aangelegd. Zolang er geen drinkwaterwinning wordt aangelegd, verandert er als zodanig niets aan de fysieke omstandigheden ten gevolge van de aanwijzing. Bij de aanwijzing van een ASV zullen wel beschermingsregels worden opgelegd.

In het MER wordt onderzocht welke beschermingsregels en mogelijke restricties noodzakelijk zijn om de grondwatervoorraad geschikt te houden voor mogelijke drinkwaterwinning in de toekomst. Ook de mogelijk negatieve gevolgen van beschermingsregels op het huidige gebruik en toekomstige ontwikkelingen worden in beeld gebracht.

Op basis van de uitkomsten van het MER vindt besluitvorming plaats over de omvang en de locatie van de ASV's en de noodzakelijke beschermingsregels per ASV. Deze besluitvorming vindt na de plan-mer-procedure plaats. Een economische impactanalyse is geen onderdeel van het MER. We gaan na in hoeverre een economische impactanalyse mogelijk en noodzakelijk is voor de besluitvorming.

Ad. 2. De mogelijk negatieve gevolgen van een drinkwaterwinning op bebouwing en de agrarische bedrijfsvoering

Om in een ASV een winning voor drinkwater te kunnen realiseren, zal mogelijk in de toekomst een vergunning aangevraagd worden door het Waterbedrijf. Een locatie-specifieke project-MER of een mer-beoordeling, waarin de milieueffecten in beeld worden gebracht, is onderdeel van de vergunningaanvraag. Hierin wordt beschreven hoe negatieve effecten zoveel mogelijk worden tegengegaan door compenserende maatregelen. Deze project-MER of mer-beoordeling zal gedetailleerder zijn dan het plan-MER dat nu wordt opgesteld.

Als op basis van de onderbouwing de vergunning verleend kan worden, worden in de vergunning regels (voorschriften) opgenomen. Die regels zullen onder meer gaan over de maximaal te onttrekken hoeveelheden grondwater, het tegengaan van effecten en de monitoring van effecten.

Het doel van het aanwijzen van ASV's is om gebieden die het meest geschikt zijn voor drinkwaterwinning geschikt te houden voor de toekomst. Om na te gaan welke gebieden het meest geschikt zijn, worden in het plan-MER de (risico's op) milieueffecten van verschillende alternatieven in beeld gebracht. Het kan zijn dat daardoor (delen van) de zoekgebieden afvallen als ASV.

3. Zienswijzen en reactie

*- Nota Reactie en Commentaar Notitie Reikwijdte en Detailniveau
MER Aanvullende Strategische Voorraden (ASV) drinkwater provincie Groningen -*

- Nota Reactie en Commentaar Notitie Reikwijdte en Detailniveau
MER Aanvullende Strategische Voorraden (ASV) drinkwater provincie Groningen -

Indiener 1

Indiener	Zienswijze	Reactie en verwerking
1-1	Er wordt geen rekening gehouden met de schade die toegebracht wordt aan de landbouw	Met de aanwijzing van een ASV wordt een gebied gereserveerd voor een mogelijke toekomstige drinkwatervoorziening. Het is op het moment van de aanwijzing onbekend of en wanneer een drinkwaterwinning in een specifieke ASV wordt aangelegd. Zolang er geen nieuwe drinkwaterwinning wordt aangelegd, verandert er als zodanig niets aan de fysieke omstandigheden ten gevolge van de aanwijzing. Landbouw is een van de beoordelingsaspecten die in het MER zullen worden meegenomen. In tabel 4.1 van de NRD zijn de volgende beoordelingscriteria voor landbouw opgenomen: - 'Risico op effect bij droogtegevoelige landbouwgrond' - 'Risico op beïnvloeding van natschadegevoelige grond' - 'Beperkingen voor gebruik van beschikbare landbouwgrond' Met deze beoordelingscriteria worden verschillen in risico's op schade tussen de verschillende (deel-)gebieden inzichtelijk gemaakt. Daarnaast is in paragraaf 4.3 van de NRD beschreven hoe in het MER omgegaan zal worden met de mogelijke gevolgen van beschermingsregels.
1-2	Is er gevaar voor verdroging en verzakkingen in droge periodes met als gevolg niet meer functionerende drainbuizen in natte periodes	In tabel 4.1 van de NRD is het beoordelingscriterium 'Risico op bodemdaling' opgenomen. Met dit criterium worden verschillen in risico's op schade door een mogelijke drinkwaterwinning tussen de verschillende (deel-)gebieden inzichtelijk gemaakt.
1-3	Worden in een waterwingebied andere gewasbeschermingsmiddelen toegelaten dan in een gebied zonder waterwinning.	In de provinciale omgevingsverordening en op de etiketten van de gewasbeschermingsmiddelen is vermeld welke middelen zijn toegelaten voor gebruik in waterwingebieden. Een ASV heeft niet de status van een waterwingebied. In het op te stellen MER zal worden onderzocht voor of voor de

- Nota Reactie en Commentaar Notitie Reikwijdte en Detailniveau
MER Aanvullende Strategische Voorraden (ASV) drinkwater provincie Groningen -

Indiener	Zienswijze	Reactie en verwerking
		ASV-gebieden restricties voor gewasbeschermingsmiddelen noodzakelijk zijn. Op basis van de uitkomsten van het MER vindt (politieke) besluitvorming plaats over de aanwijzing van de ASV's en de noodzakelijke beschermingsregels.
1-4	Gaan er restricties gelden voor bemesting	In het op te stellen MER zal worden onderzocht voor of voor de ASV-gebieden restricties voor bemesting noodzakelijk. Op basis van de uitkomsten van het MER vindt (politieke) besluitvorming plaats over de aanwijzing van de ASV's en de noodzakelijke beschermingsregels.

Indiener 2

Indiener	Zienswijze	Reactie en verwerking
2-1	In paragraaf 1.6 ontbreken relevant geachte beleidsstukken van indiener	Deze beleidsstukken zullen aan de opsomming in het MER worden toegevoegd.
2-2	In tabel 4.1 ontbreken de volgende aspecten: ▪ Oppervlaktewaterkwantiteit ▪ Oppervlaktewaterkwaliteit ▪ Grondwaterkwantiteit ▪ Grondwaterkwaliteit (waaronder verontreinigingen en verzilting) ▪ Bodemopbouw ▪ Bodemdaling	Deze aspecten zullen worden meegenomen in het op te stellen plan-MER.
2-3	Als beoordelingsmiddel voor het thema Water en Bodem is onder andere genoemd de 'Kaart natuurlijk watersysteem'. Het is niet duidelijk welke kaart wordt bedoeld. Wellicht wordt bedoeld de 'Basiskaart Natuurlijk Systeem Nederland', zoals opgenomen in de Klimateffectatlas.	In het MER wordt de referentiesituatie beschreven, waaronder het watersysteem. Deze beschrijving zal tot stand komen op basis van de beschikbare kennis bij de waterschappen.
2-4	Verzoekt de kaartlagen van het grond- en oppervlaktewatersysteem toe te voegen als beoordelingsmiddel. Evenals bodemkaarten.	Deze aspecten zullen worden meegenomen in het op te stellen plan-MER.

- Nota Reactie en Commentaar Notitie Reikwijdte en Detailniveau
MER Aanvullende Strategische Voorraden (ASV) drinkwater provincie Groningen -

Indiener 3

Indiener	Zienswijze	Reactie en verwerking
3-1	In dit gebied is, onder agrarische ondernemers, bekend dat er sprake is van gedempte en vervuilde wijken	Hartelijke dank dat u ons hierover informeert. Dit aandachtspunt wordt meegenomen in het plan-MER.
3-2	Er wordt in het plan MER gerefereerd aan het Programma duurzame landbouw 2020-2040. In dit programma wordt onvoldoende aandacht gegeven aan het thema "voedselbeschikbaarheid". Het meenemen van een duidelijke visie over voedselbeschikbaarheid is belangrijk in uw onderzoek.	De ASV's en het plan-MER gaan over de 'drinkwaterbeschikbaarheid'. 'Voedselbeschikbaarheid' is niet als apart beoordelingscriterium opgenomen. Voedselbeschikbaarheid wordt wel indirect meegenomen via de beoordelingscriteria die voor de landbouw zijn opgenomen, zie de reactie bij 1-1.
3-3	In de NRD wordt gerefereerd aan de impact van verdroging of vernatting. Wat is echter de impact op de beperking van het gewasbeschermingsmiddelengebruik en aan de beperkingen van bemesting in dit gebied.	Zie de reacties bij 1-3 en 1-4.
3-4	Verzoek een economische impact berekening te maken: • Het verrichten van maatschappelijke diensten door ondernemers; • de jaarlijkse economische impact door toenemende kosten en verminderde opbrengsten; • kapitaalsvermindering van bedrijven, door de waardedaling van de grond in waterwingebieden.	Een economische impactanalyse is geen onderdeel van het MER. We gaan na in hoeverre een economische impactanalyse mogelijk en noodzakelijk is voor de (politiek) besluitvorming.

Indiener 4

Indiener	Zienswijze	Reactie en verwerking
4-1	Benutten oppervlaktewater voor winning.	Dit alternatief wordt meegenomen in het plan-MER.
4-2	Onderbouwing ASV-gebieden.	Dit aspect wordt meegenomen in het plan-MER.
4-3	Effect maximale winning.	In deze fase van de aanwijzing van de ASV-gebieden kan hierover

- Nota Reactie en Commentaar Notitie Reikwijdte en Detailniveau
MER Aanvullende Strategische Voorraden (ASV) drinkwater provincie Groningen -

Indiener	Zienswijze	Reactie en verwerking
		weinig worden onderzocht. In dit stadium is nog onbekend of en in welke ASV-gebieden drinkwaterwinning gaat plaatsvinden, op welke locatie en met welke capaciteit. Bovendien zijn de effecten sterk afhankelijk van de opbouw van de ondergrond. Dit aspect zal worden onderzocht in de te doorlopen m.e.r.-(beoordelings)- en vergunningprocedures voor een drinkwaterwinning, want dan zijn de gewenste capaciteit en de locatie bekend.
4-4	Regels voor onttrekken grondwater.	Om in een ASV een winning voor drinkwater te kunnen realiseren, zal mogelijk in de toekomst een vergunning aangevraagd worden door het Waterbedrijf. Bij de vergunningaanvraag zal een locatie-specifieke project-MER of mer-beoordeling gevoegd moeten worden, waarin effecten in beeld worden gebracht. En waarin wordt beschreven hoe deze effecten zoveel mogelijk worden tegengegaan door compenserende maatregelen. Als op basis van de onderbouwing de vergunning verleend kan worden, worden in de vergunning regels opgenomen. Op dit moment zijn de regels niet bekend, maar de regels zullen onder meer gaan over de maximaal te onttrekken hoeveelheden grondwater, het tegengaan van effecten en de monitoring van effecten.
4-5	Regels voor grondgebruik grondwaterbeschermingsgebieden.	Een ASV heeft niet de status van een grondwaterbeschermingsgebied. In het op te stellen MER zal worden onderzocht voor of voor de ASV-gebieden restricties voor gewasbeschermingsmiddelen noodzakelijk zijn. Op basis van de uitkomsten van het MER vindt (politieke) besluitvorming plaats over de aanwijzing van de ASV's en de noodzakelijke beschermingsregels.

Indiener 5

Indiener	Zienswijze	Reactie en verwerking

- Nota Reactie en Commentaar Notitie Reikwijdte en Detailniveau
MER Aanvullende Strategische Voorraden (ASV) drinkwater provincie Groningen -

Indiener	Zienswijze	Reactie en verwerking
5-1	Onduidelijke kaart van het gebied.	In het MER zullen wij zorgen voor duidelijke kaarten.
5-2	Vervuilde wijken.	Zie de reactie bij 3-1.
5-3	Waardevermindering van de grond.	Zie de reactie bij 3-4.
5-4	Onduidelijke spelregels en consequenties.	Op dit moment zijn de consequenties en benodigde beschermingsregels nog niet bekend. In het op te stellen plan-MER brengen we de (risico's op) milieueffecten van verschillende alternatieven in beeld. Op basis van de uitkomsten van het MER vindt (politieke) besluitvorming plaats over de aanwijzing van de ASV's en de noodzakelijke beschermingsregels.
5-5	Kostenverhoging van onze bedrijfsvoering.	Zie de reactie bij 3-4.
5-6	Vergoedingen voor extra kosten in onze bedrijfsvoering.	Zie de reactie bij 3-4.

Indiener 6

Indiener	Zienswijze	Reactie en verwerking
6-1	Betrek het Fries-Groningse systeem (Oude Diep-Dwarsdiep) naast het Drentse systeem in het onderzoek.	In het MER wordt de referentiesituatie beschreven, waaronder het watersysteem. De effecten worden afgezet tegen deze referentiesituatie.

Indiener 7

Indiener	Zienswijze	Reactie en verwerking
7	Zie de zienswijzen van indiener 5 (5-1 t/m 5-6).	Zie de reacties bij 5-1 t/m 5-6.

- Nota Reactie en Commentaar Notitie Reikwijdte en Detailniveau
MER Aanvullende Strategische Voorraden (ASV) drinkwater provincie Groningen -

Indiener 8

Indiener	Zienswijze	Reactie en verwerking
8-1	Er wordt vooral gekeken naar beleid over drinkwater en natuurbescherming, maar onvoldoende naar de bodem en geschiktheid daarvan voor waterwinning	In het op te stellen plan-MER brengen we de (risico's op) milieueffecten van verschillende alternatieven in beeld. Ook zal worden onderzocht voor welke ASV-gebieden beschermingsregels noodzakelijk zijn. Op basis van onder meer de uitkomsten van het MER vindt (politieke) besluitvorming plaats over de aanwijzing van de ASV's en de noodzakelijke beschermingsregels. In tabel 4.1 van de NRD zijn, naast andere thema's, het thema 'Water en bodem' opgenomen en met diverse beoordelingscriteria.
8-2	Door de onttrekking van water vindt verdroging van het gebied plaats. Hierdoor wordt de bodem ongeschikt voor landbouw. Verzoekt om onderzoek te doen naar de gevolgen van wateronttrekking voor het bodemleven.	Bodemleven is niet als apart thema opgenomen. In tabel 4.1 van de NRD zijn, naast andere thema's, het thema 'Landbouw' opgenomen met diverse beoordelingsaspecten. Een van de aspecten is 'Impact van verdroging'.
8-3	Verzoekt onderzoek te doen aan het transport van het water en de risico's die daarbij komen kijken.	De afstand voor het transport van het water wordt in het MER onderzocht onder het thema 'duurzaamheid, paragraaf 4.1 van de NRD'.
8-4	Beperkingen voor de landbouw na aanwijzing van de ASV.	Zie de reacties bij 1-1 t/m 1-4.

Indiener 9

Indiener	Zienswijze	Reactie en verwerking
9	Zie de zienswijzen van indiener 5 (5-1 t/m 5-6).	Zie de reacties bij 5-1 t/m 5-6.

- Nota Reactie en Commentaar Notitie Reikwijdte en Detailniveau
MER Aanvullende Strategische Voorraden (ASV) drinkwater provincie Groningen -

Indiener 10

Indiener	Zienswijze	Reactie en verwerking
10-1	Effecten van waterwinning.	Zie de reactie bij 1-1.
10-2	Droogteschade en nulmeting.	Zie de reactie bij 1-2. Omdat er nog geen initiatieven zijn voor de ontwikkeling van een waterwinning en daardoor een specifieke locatie en de onttrekkingshoeveelheid onbekend zijn, heeft een nulmeting op dit moment geen meerwaarde. Om in een ASV een winning voor drinkwater te kunnen realiseren, zal mogelijk in de toekomst een vergunning aangevraagd worden door het Waterbedrijf. Bij de vergunningaanvraag zal een locatie-specifieke project-MER of mer-beoordeling gevoegd worden, waarin mogelijke effecten in beeld worden gebracht. En waarin wordt beschreven hoe deze effecten zoveel mogelijk worden tegengegaan door compenserende maatregelen. Als op basis van de onderbouwing de vergunning verleend kan worden, worden in de vergunning regels opgenomen. Op dit moment zijn de regels niet bekend, maar de regels zullen onder meer gaan over de maximaal te onttrekken hoeveelheden, het tegengaan van effecten en de monitoring van effecten.
10-3	Bodemdalingschade.	Zie de reactie bij 1-2 en voor een nulmeting de reactie bij 10-2.
10-4	Beschermingschade / Planschade.	Mogelijk verandert de planologische situatie door het aanwijzen van ASV's. Daarbij vindt een brede afweging plaats. Voor schade is artikel 4.126 Algemene wet Bestuursrecht en artikel 15.1 Omgevingswet van toepassing.
10-5	Graaf- en uitvoerschade.	Met de aanwijzing van een ASV is er geen sprake van graaf- en uitvoerschade. Omdat er nog geen initiatieven zijn voor de ontwikkeling van een waterwinning en daardoor een specifieke locatie is een doorkijk naar mogelijke schade door graaf- en uitvoeringswerkzaamheden in deze fase niet in te schatten.

- Nota Reactie en Commentaar Notitie Reikwijdte en Detailniveau
MER Aanvullende Strategische Voorraden (ASV) drinkwater provincie Groningen -

Indiener	Zienswijze	Reactie en verwerking
10-6	Onze regio.	In het plan-MER wordt een beschrijving opgenomen van de bestaande situatie en de autonome ontwikkeling in de diverse zoekgebieden. De aandachtspunten die in de zienswijze zijn opgenomen zullen, conform de NRD, opgenomen worden.

Indiener 11

Indiener	Zienswijze	Reactie en verwerking
11	Zie de zienswijzen van indiener 5 (5-1 t/m 5-6).	Zie de reacties bij 5-1 t/m 5-6.

Indiener 12

Indiener	Zienswijze	Reactie en verwerking
12-1	Voor het zoekgebied Leek-Roden attenderen wij u op de Drentse beleidsdocumenten voor de in de NRD genoemde beleidsthema's; de Drentse documenten verdienen een gelijke toepassing als de Groningse in deze procedure. De NRD benoemt nu slechts de Groningse documenten en laat de Drentse documenten ten onrechte buiten beschouwing	Wij zullen de Drentse beleidsdocumenten en rapporten op dezelfde wijze betrekken in het plan-MER als de Groningse beleidsdocumenten en rapporten.
12-2	Belangen van woningbouw, infrastructuur, ondergronds grondgebruik, landbouw, natuur, water, stiltegebieden, aardkundig erfgoed verdienen in het bijzonder aandacht bij de afweging; zoals beschreven in de tabel	In het op te stellen plan-MER brengen we de (risico's op) milieueffecten van verschillende alternatieven in beeld. De genoemde aspecten zullen worden meegenomen in het plan-MER.

Indiener 13

Indiener	Zienswijze	Reactie en verwerking

- Nota Reactie en Commentaar Notitie Reikwijdte en Detailniveau
MER Aanvullende Strategische Voorraden (ASV) drinkwater provincie Groningen -

Indiener	Zienswijze	Reactie en verwerking
13-1	Eventuele beperkingen met betrekking tot de teelt van zetmeelaardappelen (en/of andere gewassen) hebben daarmee een direct effect op het inkomen van onze boerenleden en hun leveranciers	Zie de reactie bij 3-4.
13-2	Het gaat nu nog om een reservering van een ASV die mogelijk in de toekomst kan worden aangewezen als drinkwatervoorziening. In dergelijke gebieden zien we dat er dan vaak beperkingen worden opgelegd richting de landbouw als het gaat om het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, het toepassen van meststoffen en het beregenen van gewassen vanuit het grondwater. We zouden graag zien dat dergelijke (negatieve) effecten op de landbouw en het inkomen worden meegenomen in het plan-MER en in de besluitvorming over de aanwijzing van de ASV's.	Zie de reactie bij 3-4.
13-3	Wij dienen deze zienswijze ook namens onze Duitse leden in.	Hiervan nemen wij kennis.
13-4	In meerdere gesprekken met de provincie Groningen - met name in het proces rondom Toekomst Landelijk Gebied in de Veenkoloniën - is uitgesproken dat de Veenkoloniën een landbouwgebied is en zal blijven. Wij vragen ons af hoe het aanwijzen van een ASV in Veendam zich daar dan toe verhoudt en wat vervolgens de consequentie is voor de status van de Veenkoloniën als landbouwgebied.	In het plan-MER zal de autonome ontwikkeling en het vastgestelde Groningse beleid beschreven worden.
13-5	Een van de mogelijke (toekomstige) beperkingen is het reduceren of zelfs verbieden van het beregenen uit grondwater.	In het op te stellen MER zal worden onderzocht voor welke ASV-gebieden beperkingen noodzakelijk zijn. Op basis van de uitkomsten van het MER vindt (politieke) besluitvorming plaats over de aanwijzing van de ASV's en de noodzakelijke beschermingsregels.
13-6	In de NRD wordt aangegeven dat mogelijk niet alle ASV's worden aangewezen, indien de gewenste hoeveelheid van 12 miljoen m3 kan worden bereikt met minder ASV's. Heroverweeg de ASV bij Veendam en wijs deze niet aan als ASV, gezien het belang van de landbouw in dit gebied.	In het op te stellen plan-MER brengen we de (risico's op) milieueffecten van verschillende alternatieven in beeld. Ook zal worden onderzocht voor welke ASV-gebieden restricties noodzakelijk zijn. Op basis van onder meer de uitkomsten van het MER vindt (politieke) besluitvorming plaats over de aanwijzing van de ASV's en de noodzakelijke beschermingsregels.
13-7	Indien de voorgenomen ASV's toch worden aangewezen, zorg er dan voor dat de effecten van deze ASV's op het huidige (en toekomstige) gebruik minimaal zijn en	Zie de reactie bij 13-6.

- Nota Reactie en Commentaar Notitie Reikwijdte en Detailniveau
MER Aanvullende Strategische Voorraden (ASV) drinkwater provincie Groningen -

Indiener	Zienswijze	Reactie en verwerking
	compenseer een eventueel nadelig effecten op ruimhartige wijze.	
13-8	Graag zouden wij zien dat de effecten op de landbouw (zowel financieel als de beperkingen die zich richten op de bedrijfsvoering) hierin nadrukkelijk worden meegenomen. Het gaat dan niet alleen om het directe effect op zowel de boeren als de verwerkende coöperaties maar ook het indirecte effect op de bredere werkgelegenheid van de agrifoodsector in Groningen/Noord-Nederland.	Zie de reactie bij 3-4.
13-9	De locatie Ter Apelkanaal onttrekt op jaarbasis zo'n 10 miljoen m ³ oppervlaktewater en levert dit, na zuivering terug aan het oppervlaktewatersysteem. Dat is bijna de volledige waterbehoefte voor deze ASV's. Wij willen graag met de provincie Groningen de mogelijkheid verkennen of dit een drinkwaterbron kan zijn. Mogelijk kunnen we hiermee in de toekomst een alternatief ontwikkelen voor een ASV in Veendam.	Hartelijke dank voor dit voorstel. Wij zullen dit voorstel betrekken in het plan-MER.
13-10	Maak gebruik van de specifieke landbouwkennis die wij als coöperatie, IVK en als gebied hebben. We hechten er grote waarde aan dat de up to date kennis van de landbouw wordt meegenomen in de besluitvorming.	Hartelijke dank voor dit aanbod. Bij de uitwerking van het MER zullen wij u zeker betrekken.

Indiener 14

Indiener	Zienswijze	Reactie en verwerking
14-1	Gezien de oppervlakte van de vier gebieden is het gebied Bellingwolde dusdanig klein dat we ons afvragen of dat in voldoende mate tegemoetkomt aan de sterk toenemende vraag om in drinkwater te voorzien. Te meer, daar de drie andere gebieden substantieel groter zijn en de verwachte opbrengst van waterwinning in die gebieden aanzienlijk meer bedraagt. Staan de eventuele wateropbrengst niet in schril contrast met de nadelige gevolgen?	In het op te stellen plan-MER brengen we de (risico's op) milieueffecten van verschillende alternatieven in beeld. Op basis van onder meer de uitkomsten van het MER vindt (politieke) besluitvorming plaats over de aanwijzing van de ASV's.
14-2	Bij een grondwaterwinning zakt het grondwaterpeil en dat als gevolg daarvan bodemdaling van 1 à 2 cm optreedt. Als gevolg hiervan kunnen de huizen en andere gebouwen in Bellingwolde scheurvorming gaan vertonen, dan wel gaan verzakken.	Met de aanwijzing van een ASV wordt een gebied gereserveerd voor een mogelijke toekomstige drinkwatervoorziening. Het is op het moment van aanwijzing onbekend of en wanneer een drinkwaterwinning in een specifieke ASV wordt aangelegd.

- Nota Reactie en Commentaar Notitie Reikwijdte en Detailniveau
MER Aanvullende Strategische Voorraden (ASV) drinkwater provincie Groningen -

Indiener	Zienswijze	Reactie en verwerking
		Zolang er geen nieuwe drinkwaterwinning wordt aangelegd, verandert er als zodanig niets aan de bestaande (grondwater)situatie ten gevolge van de aanwijzing. In tabel 4.1 van de NRD is het beoordelingscriterium 'Risico op bodemdaling' opgenomen. Met dit criterium worden verschillen in risico's op schade door een mogelijke drinkwaterwinning tussen de verschillende (deel-)gebieden inzichtelijk gemaakt.
14-3	Bij de beoordelingsaspecten van de locaties wordt niet gekeken naar het welzijn/de leefbaarheid van inwoners in (de nabije omgeving) van het drinkwaterwinningsgebied (zie tabel 4.1). Naar onze mening moet de provincie ervoor zorgen dat in geval van schade er niet louter en alleen kan worden volstaan met het herstel daarvan.	Om in een ASV een winning voor drinkwater te kunnen realiseren, zal mogelijk in de toekomst een vergunning aangevraagd worden door het Waterbedrijf. Bij de vergunningaanvraag zal een locatie-specifieke project-MER of mer-beoordeling gevoegd moeten worden, waarin mogelijke effecten in beeld worden gebracht. En waarin wordt beschreven hoe deze effecten zoveel mogelijk worden tegengegaan door compenserende maatregelen. Als op basis van de onderbouwing de vergunning verleend kan worden, worden in de vergunning regels opgenomen. Op dit moment zijn de regels niet bekend, maar de regels zullen onder meer gaan over de maximaal te onttrekken hoeveelheden, het tegengaan van effecten en de monitoring van effecten.
14-4	Wij vrezen voor verdere verdroging en verdorring van de leefomgeving als het grondwaterpeil nog verder zakt, de bodem droger wordt en wij bijvoorbeeld onze tuinen niet meer met bron- of drinkwater mogen besproeien omdat we in/nabij een waterwingebied wonen.	Met de aanwijzing van een ASV wordt een gebied gereserveerd voor een mogelijk toekomstige drinkwatervoorziening. Het is op het moment van de aanwijzing onbekend of en wanneer een drinkwaterwinning in een specifieke ASV wordt aangelegd. Zolang er geen nieuwe drinkwaterwinning wordt aangelegd, verandert er als zodanig niets aan de bestaande situatie ten gevolge van de aanwijzing. Zie ook de reactie bij 14-3.

- Nota Reactie en Commentaar Notitie Reikwijdte en Detailniveau
MER Aanvullende Strategische Voorraden (ASV) drinkwater provincie Groningen -

Indiener 15

Indiener	Zienswijze	Reactie en verwerking
15-1	In een waterwingebied krijgen boeren en pachters te maken met beperkende maatregelen die grote financiële gevolgen kunnen hebben en zelfs het voortbestaan van bedrijven kan bedreigen.	Een ASV heeft niet de status van een waterwingebied. In het op te stellen MER zal worden onderzocht of voor ASV-gebieden restricties noodzakelijk. Op basis van de uitkomsten van het MER vindt (politieke) besluitvorming plaats over de aanwijzing van de ASV's en de noodzakelijke beschermingsregels. Zie ook de reactie bij 3-4.

Indiener 16

Indiener	Zienswijze	Reactie en verwerking
16	Zie de zienswijzen van indiener 5 (5-1 t/m 5-6).	Zie de reacties bij 5-1 t/m 5-6.

Indiener 17

Indiener	Zienswijze	Reactie en verwerking
17-1	Grote beperkingen en veranderingen in het uitvoeren van ons akkerbouwbedrijf.	Zie de reacties bij 1-1 t/m 1-4.
17-2	Waardevermindering van onze landbouwgronden, woning en bedrijfsgebouw.	Zie de reactie bij 3-4.
17-3	Wat zijn de gevolgen op lange termijn, te denken aan o.a. droogtegevoeligheid, grondwaterstandsverlaging, bodemverzakking, zowel voor onze landerijen als woning en loods.	Om in een ASV een winning voor drinkwater te kunnen realiseren, zal mogelijk in de toekomst een vergunning aangevraagd worden door het Waterbedrijf. Bij de vergunningaanvraag zal een locatie-specifieke project-MER of mer-beoordeling gevoegd worden, waarin effecten in beeld worden gebracht. En waarin wordt beschreven hoe deze effecten zoveel mogelijk worden tegengegaan door compenserende maatregelen.

- Nota Reactie en Commentaar Notitie Reikwijdte en Detailniveau
MER Aanvullende Strategische Voorraden (ASV) drinkwater provincie Groningen -

Indiener	Zienswijze	Reactie en verwerking
		Als op basis van de onderbouwing de vergunning verleend kan worden, worden in de vergunning regels opgenomen. Op dit moment zijn de regels niet bekend, maar de regels zullen onder meer gaan over de maximaal te onttrekken hoeveelheden, het tegengaan van effecten en de monitoring van effecten.
17-4	Allerlei andere onvoorziene gevolgen	Zie de reactie bij 17-3.

Indiener 18

Indiener	Zienswijze	Reactie en verwerking
18-1	Gevolgen op de bedrijfsvoering door een mogelijke toekomstige beperking op het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en het niet meer mogen onttrekken van grondwater voor beregenen. Wat zijn de gevolgen van deze beperkingen op de gewasopbrengst en dus het financiële resultaat voor het bedrijf?	In het op te stellen plan-MER brengen we de (risico's op) milieueffecten van verschillende alternatieven in beeld. Ook zal worden onderzocht of voor ASV-gebieden restricties voor gewasbeschermingsmiddelen en beregeningsputten noodzakelijk zijn. Op basis van onder meer de uitkomsten van het MER vindt (politieke) besluitvorming plaats over de aanwijzing van de ASV's en de noodzakelijke beschermingsregels. Zie ook de reacties bij 3-4.
18-2	Wat is het effect van onttrekkingen in ASV-gebieden die straks in gebruik worden genomen voor drinkwaterwinning op de aanwezige grondwaterbronnen (welke gaan tot een diepte van ca. 75 tot 125 meter) en wat de gevolgen kunnen zijn bij het plaatsen een vervangende bron wanneer de oude niet meer genoeg levert.	Om in een ASV een winning voor drinkwater te kunnen realiseren, zal mogelijk in de toekomst een vergunning aangevraagd worden door het Waterbedrijf. Bij de vergunningaanvraag zal een locatie-specifieke project-MER of mer-beoordeling gevoegd worden, waarin effecten in beeld worden gebracht. En waarin wordt beschreven hoe deze effecten zoveel mogelijk worden tegengegaan door compenserende maatregelen. Als op basis van de onderbouwing de vergunning verleend kan worden, zal een deel van de betreffende ASV waterwingebied en grondwaterbeschermingsgebied worden. Welke beschermingsregels dan gaan gelden hangt sterk af van de bodemopbouw ter plaatse

- Nota Reactie en Commentaar Notitie Reikwijdte en Detailniveau
MER Aanvullende Strategische Voorraden (ASV) drinkwater provincie Groningen -

Indiener	Zienswijze	Reactie en verwerking
		van de beoogde winning.
18-3	De ligging van een agrarisch bedrijf in een ASV-gebied en de gebruiksbeperkingen zullen ook negatieve gevolgen hebben op de waarde van de gronden. Graag willen we dat dit ook inzichtelijk wordt gemaakt en wat dit voor gevolgen heeft op de bedrijfsvoering. Concreet zal moeten inzichtelijk worden gemaakt wat de afwaardering is van de gronden per boerenbedrijf in een ASV-gebied.	Zie de reactie bij 3-4.
18-4	Bij Bodem & Water in dezelfde tabel wordt gekeken naar de risico's op bodemdaling bij het onttrekken van grondwater voor drinkwaterwinning. Graag willen ook dat inzichtelijk wordt gemaakt wat voor gevolgen een dergelijk bodemdaling heeft op de bedrijfsvoering van een boerenbedrijf. Wat betekent dit voor het verdienmodel van de boer?	Zie de reactie bij 18-3.
18-5	Er ontbreekt een onderzoek naar het opstellen van een goede schaderegeling voor agrariërs.	Zie de reactie bij 3-4.

Indiener 19

Indiener	Zienswijze	Reactie en verwerking
19-1	Cumulatieve effecten op het grondwatersysteem in beeld brengen. Beschrijf de mogelijkheden voor grondwater aanvulling en neem deze mee in de geohydrologische studies.	In tabel 4.1 zijn 'Beschikbaarheid van voldoende grondwater voor een winning' en 'Cumulatieve effecten' als beoordelingscriteria opgenomen.
19-2	Minimale of maximale hoeveelheden in het MER Waarom wordt bij de beoordeling van de alternatieven uitgegaan van de minimale te winnen hoeveelheden terwijl grotere te winnen hoeveelheden tot de keuzemogelijkheden behoren?	De minimale hoeveelheid die in de NRD wordt genoemd, 12 miljoen m ³ /jaar, betreft de reserveringsopgave die het Rijk aan de provincies heeft opgelegd. In tabel 2.1 is een schatting gegeven van de bandbreedte per ASV-zoekgebied. In paragraaf 2.2 van de NRD is verwoord: <i>'er wordt ook gekeken of het mogelijk is om een grotere hoeveelheid grondwater per zoekgebied te winnen'</i> .

- Nota Reactie en Commentaar Notitie Reikwijdte en Detailniveau
MER Aanvullende Strategische Voorraden (ASV) drinkwater provincie Groningen -

Indiener	Zienswijze	Reactie en verwerking
19-3	Inzetten op vermindering van de drinkwatervraag	Dit aspect zal worden meegenomen in het plan-MER.

Indiener 20

Indiener	Zienswijze	Reactie en verwerking
20	Zie de zienswijzen van indiener 5 (5-1 t/m 5-6).	Zie de reacties bij 5-1 t/m 5-6.

Indiener 21

Indiener	Zienswijze	Reactie en verwerking
21-1	Indiener is niet geïnformeerd over de NRD.	De NRD is openbaar bekendgemaakt en ter visie gelegd. U heeft een zienswijze ingediend. Daardoor kunnen wij u in de toekomst informeren over de voortgang van de procedure en u de stukken toesturen.
21-2	De ASV Leek-Roden kan grote invloed hebben op de watersystemen in Noord-Drenthe en met name die van het Leekstermeergebied en de stroomdalen van het Peizer- en Eelderdiep.	In tabel 4.1 van de NRD zijn voor de thema's natuur, bodem en water beoordelingscriteria voor de afweging van de ASV-zoekgebieden opgenomen. Zie ook de reactie bij 6-1.

Indiener 22

Indiener	Zienswijze	Reactie en verwerking
22-1	Ten tijde van de publicatie is het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) nog niet vastgesteld. Hetgeen beschreven in het concept NPLG kan niet als referentiekader dienen. Aangeven welk vigerend beleidskader in het plan-MER wordt gekozen.	In paragraaf 1.6 van de NRD is het relevante beleid en de regelgeving beschreven. Het NPLG is inderdaad nog niet vastgesteld. Desalniettemin kijken wij in de Transitie Landelijk Gebied (de uitwerking van het NPLG in

- Nota Reactie en Commentaar Notitie Reikwijdte en Detailniveau
MER Aanvullende Strategische Voorraden (ASV) drinkwater provincie Groningen -

Indiener	Zienswijze	Reactie en verwerking
		Groningen) en in het MER wel naar koppelkansen.
22-2	In het plan-MER dient voor de ASV-zoekgebied Veendam een nulsituatie beschreven te worden waarin per kadastraal perceel wordt aangegeven op basis van welk vigerend beleid en geldende wet- en regelgeving, ten tijde van de publicatie, welke gewasbeschermingsmiddelen en welke meststoffen zijn toegestaan. Een beperking op gewasbeschermingsmiddelen en/of meststoffen heeft financiële consequenties	Zie de reactie bij 3-4.
22-3	In het plan-MER dient voor het ASV-zoekgebied Veendam een nul situatie voor de hoogte van het maaiveld ten opzichte van NAP, per kadastraal perceel beschreven te worden.	Omdat er nog geen initiatieven zijn voor de ontwikkeling van een waterwinning en daardoor een specifieke locatie en de onttrekkingshoeveelheid onbekend zijn, heeft een nulmeting op dit moment geen meerwaarde. Om in een ASV een winning voor drinkwater te kunnen realiseren, zal mogelijk in de toekomst een vergunning aangevraagd worden door het Waterbedrijf. Bij de vergunningaanvraag zal een locatie-specifieke project-MER of mer-beoordeling gevoegd worden, waarin mogelijke effecten in beeld worden gebracht. En waarin wordt beschreven hoe deze effecten zoveel mogelijk worden tegengegaan door compenserende maatregelen. Als op basis van de onderbouwing de vergunning verleend kan worden, worden in de vergunning regels opgenomen. Op dit moment zijn de regels niet bekend, maar de regels zullen onder meer gaan over de maximaal te onttrekken hoeveelheden, het tegengaan van effecten en de monitoring van effecten.
22-4	In het plan-MER dient voor het ASV-zoekgebied Veendam een monitoringssysteem op gesteld en opgestart te worden zodat binnen dit ASV-zoekgebied een nul situatie wordt gemaakt van de hoogte van de grondwaterstanden zodat ervan af medio 2024 gemonitord kan worden. Dit om een nulmeting te hebben.	Als de definitieve ASV's zijn aangewezen zal een monitoringssysteem worden ingericht.
22-5	In het plan-MER dient voor het ASV-zoekgebied Veendam een analyse plaats te vinden wat de huidige (medio 2024) gezondheids-, sociale- en emotionele	In het MER worden de verschillen in risico's op milieueffecten tussen de verschillende (deel-)gebieden inzichtelijk gemaakt, zodat die

- Nota Reactie en Commentaar Notitie Reikwijdte en Detailniveau
MER Aanvullende Strategische Voorraden (ASV) drinkwater provincie Groningen -

Indiener	Zienswijze	Reactie en verwerking
	gesteldheid van alle bewoners en/of werkenden binnen dit ASV-zoekgebied is. Door de komst van winning uit de bodem wordt het leef- en vestigingsklimaat aangetast.	gebieden aangewezen kunnen worden waar de risico's op effecten het kleinst zijn. Gezondheid, sociale en emotionele gesteldheid vormen geen onderdeel van het plan-MER.
22-6	In het plan-MER dient voor het ASV-zoekgebied Veendam een nul situatie beschreven te worden waarin wordt aangegeven wat ten tijde van de publicatie de marktwaarde per kadastraal perceel binnen de begrenzing van dit ASV is. In verband met de Algemene verordening Gegevensbescherming (AVG) dient deze informatie enkel met de betreffende eigenaar gedeeld te worden.	Zie de reactie bij 3-4.
22-7	In het ASV-zoekgebied Veendam zit veen in de ondergrond. De provincie Groningen is een project aan het voorbereiden om inklinking van veen in dit gebied tegen te gaan. Hoe verhoudt het ASV-zoekgebied Veendam zich tot dit project	In dit verband zoeken wij naar koppelkansen.
22-8	In het plan-MER dient voor het ASV-zoekgebied Veendam een compleet overzicht van relevant vigerend beleid en geldende wet- en regelgeving opgenomen te worden die gelden binnen het ASV-zoekgebied Veendam.	Voor alle gebieden geldt dat een compleet overzicht van relevant beleid en wet- en regelgeving opgenomen wordt in het plan-MER.
22-9	In het plan-MER dient de impact van de aanleg van transportleidingen om het drinkwater te distribueren vanuit de ASV-zoekgebieden beschreven te worden. De transportleidingen dienen integraal met de ASV-zoekgebieden onderzocht te worden.	De afstand voor het transport van het water wordt in het MER onderzocht onder het thema 'duurzaamheid, paragraaf 4.1 van de NRD'.
22-10	In het plan-MER dient een hoofdstuk opgenomen te worden wat beschrijft wat er dient te gebeuren zodat de ASV niet nodig zijn. Hierbij valt te denken aan, hebben alle processen heden nog water nodig die een kwaliteit hebben van drinkwater of is het ook mogelijk dat er water met een ander kwaliteitsniveau gebruikt wordt. Welke milieuwinst levert dat op	Dit aspect zal worden meegenomen in het plan-MER.
22-11	Voorziet enorme schade, waaronder onder andere financiële schade door de komst van ASV-Veendam.	Zie de reactie bij 3-4.

- Nota Reactie en Commentaar Notitie Reikwijdte en Detailniveau
MER Aanvullende Strategische Voorraden (ASV) drinkwater provincie Groningen -

Indiener 23

Indiener	Zienswijze	Reactie en verwerking
23	Zie de zienswijzen van indiener 22 (22-1 t/m 22-11).	Zie de reacties bij 22-1 t/m 22-11.

Indiener 24

Indiener	Zienswijze	Reactie en verwerking
24	Zie de zienswijzen van indiener 22 (22-1 t/m 22-11).	Zie reacties bij 22-1 t/m 22-11.

Indiener 25

Indiener	Zienswijze	Reactie en verwerking
25	Zie de zienswijzen van indiener 22 (22-1 t/m 22-11).	Zie de reacties bij 22-1 t/m 22-11.

Indiener 26

Indiener	Zienswijze	Reactie en verwerking
26-1	Beperking teelt doordat gewasbeschermingsmiddelen niet meer mogen worden gebruikt. Daardoor direct inkomensverlies.	In het op te stellen MER zal worden onderzocht voor of voor de ASV-gebieden restricties voor gewasbeschermingsmiddelen noodzakelijk zijn. Op basis van de uitkomsten van het MER vindt (politieke) besluitvorming plaats over de aanwijzing van de ASV's en de noodzakelijke beschermingsregels. Zie ook de reacties bij 3-4.
26-2	Doordat de boerderij bestaat uit verschillende grondsoorten zowel op maaiveld niveau als in de grond, zal de grond uitdrogen of verzakken. Daardoor direct	Met de aanwijzing van een ASV wordt een gebied gereserveerd voor een mogelijke toekomstige drinkwatervoorziening. Het is op het

- Nota Reactie en Commentaar Notitie Reikwijdte en Detailniveau
MER Aanvullende Strategische Voorraden (ASV) drinkwater provincie Groningen -

Indiener	Zienswijze	Reactie en verwerking
	inkomensverlies.	moment van aanwijzing onbekend of en wanneer een drinkwaterwinning in een specifieke ASV wordt aangelegd. Zolang er geen nieuwe drinkwaterwinning wordt aangelegd, verandert er als zodanig niets aan de bestaande (grondwater)situatie ten gevolge van de aanwijzing. In tabel 4.1 van de NRD is het beoordelingscriterium 'Risico op bodemdaling' opgenomen. Met dit criterium worden verschillen in risico's op schade door een mogelijke drinkwaterwinning tussen de verschillende (deel-)gebieden inzichtelijk gemaakt. Zie ook de reacties bij 3-4.
26-3	De gebouwen in Bellingwolde staan op een ondergrond die uit veen en zand bestaat. Door wateronttrekking zal dat invloed hebben op de fundering.	Zie de reactie bij 26-2.
26-4	Drinkwatergebruik kan met 80% verminderd worden.	De mogelijke vermindering van het drinkwatergebruik in de toekomst zal meegenomen worden in het plan-MER.
26-5	Tijdens de inloopbijeenkomst konden veel vragen niet beantwoord worden en de kaarten waren erg klein.	De NRD-fase, inclusief de inloopavonden die ter toelichting op de NRD zijn georganiseerd, is bedoeld om te bepalen wat in het MER onderzocht moet worden. In het MER zullen we proberen de vragen zo goed mogelijk te beantwoorden.
26-6	Een aantal voorlichters is zich niet bewust van de consequenties voor de landbouw.	Zie de reacties bij 1-1.
26-7	De provincie weet niet wat voor impact het heeft voor de landbouw in dit gebied.	In het op te stellen plan-MER brengen we de (risico's op) milieueffecten van verschillende alternatieven in beeld. Ook zal worden onderzocht of voor ASV-gebieden restricties voor de landbouw noodzakelijk zijn. Op basis van onder meer de uitkomsten van het MER vindt (politieke) besluitvorming plaats over de aanwijzing van de ASV's en de noodzakelijke beschermingsregels. Zie ook de reactie bij 3-4.

- Nota Reactie en Commentaar Notitie Reikwijdte en Detailniveau
MER Aanvullende Strategische Voorraden (ASV) drinkwater provincie Groningen -

Indiener	Zienswijze	Reactie en verwerking
26-8	Indiener is lid van de groep boeren rondom de Tweekerspelen weg. Graag duidelijke communicatie hiermee.	We maken graag gebruik van dit aanbod, zodat we de vragen zo goed mogelijk kunnen beantwoorden.
26-9	Zorg voor oplossingen, wees eerlijk, wees reëel, wees duidelijk en wees concreet.	We proberen hier zoveel mogelijk invulling aan te geven.
26-10	Koop landbouwers uit en zorg dat ze op een andere plek verder kunnen	Voor dit aspect zoeken wij naar koppelkansen in samenhang met het TLG, maar wij kunnen hiervoor geen garanties geven.

Indiener 27

Indiener	Zienswijze	Reactie en verwerking
27-1	Binnen de Waterwet en binnen de Omgevingswet zijn er mogelijkheden om grondwateronttrekkingen te reguleren. In hoeverre spelen kleine onttrekkingen een rol bij de MER ASV.	Mede door de ontvangen informatie tijdens de inloopavonden realiseren we ons dat kleine (landbouw) onttrekkingspunten een aandachtspunt zijn die in het MER nader onderzocht zal moeten worden.
27-2	Zijn er risico van historische vervuilingen in de beoogde ASV-locaties. Dienen hiervoor preventieve maatregelen MER ASV meegenomen te worden.	In tabel 4.1 is het beoordelingscriterium 'Risico op vermindering van grondwaterkwaliteit (door bijvoorbeeld bestaande verontreinigingen, verzilting)'. Zie ook de reactie bij 3-1.
27-3	Borging van het toezicht op lozingen van afvalwater rondom de beoogde locaties.	In het plan-MER gaat worden onderzocht of hiervoor maatregelen noodzakelijk zijn en welke restricties zullen worden ingesteld.
27-4	Afname van het drinkwatergebruik voor industriële toepassing levert ook een bijdrage aan de waterbeschikbaarheid.	Dit aspect zal worden meegenomen in het plan-MER.
27-5	Reguleren van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in het stroomgebied van een ASV.	In het MER wordt de referentiesituatie beschreven, waaronder het watersysteem.
27-6	Indiener adviseert onderzoek naar de risico's van zoutwinning of lekkage van pijpleidingen.	De risico's die voortkomen uit zoutwinning zijn in tabel 4.1 als beoordelingscriteria opgenomen, bij het thema Ruimtelijke Ordening.

- Nota Reactie en Commentaar Notitie Reikwijdte en Detailniveau
MER Aanvullende Strategische Voorraden (ASV) drinkwater provincie Groningen -

Indiener	Zienswijze	Reactie en verwerking
27-7	Risico's van geothermie/aardwarmtewinning.	De risico's die voortkomen uit geothermie zijn in tabel 4.1 als beoordelingscriteria opgenomen, bij het thema Ruimtelijke Ordening.
27-8	Woningbouwopgave in ASV-gebieden.	In het MER worden zowel de bestaande situatie als de autonome ontwikkeling per zoekgebied opgenomen. Concrete plannen voor woningbouw worden in de beschrijving van de autonome ontwikkeling meegenomen.
27-9	Bij elke ASV-locatie geldt beheersing van de gevolgen voor de omgeving, de natuur en de grondwaterstanden. De mate van bescherming moet vooraf vastgesteld worden.	De risico's voor natuur en effecten op grondwaterstanden zijn in tabel 4.1 van de NRD als beoordelingscriteria opgenomen. Ook effecten van beschermingsregels worden onderzocht en meegenomen in de afweging tussen de diverse (deel-)gebieden.

Indiener 28

Indiener	Zienswijze	Reactie en verwerking
28-1	Opname van de huidige staat en waarde van het gebouwde onroerend goed in het eventueel aan te wijzen waterwingebied. (Daarbij bijvoorbeeld denkend aan mogelijke bodemdalingen)	Zie de reactie bij 10-2.
28-2	Opname van de huidige staat en waarde van de landbouwgronden. Dit zodat een waardedaling en opbrengstschade kan worden bepaald indien er beperkingen worden opgelegd i.v.m. waterwinning. (Beschikbaarheid natuurlijk bodemvocht, oppervlaktewater voor beregening en eventuele beperkingen in de teelt)	Zie de reactie bij 3-4.
28-3	Betrokkenen beter informeren over het exacte gebied en de exacte gevolgen van aanwijzing.	In het op te stellen plan-MER brengen we de (risico's op) milieueffecten van verschillende alternatieven in beeld. Ook zal worden onderzocht voor welke ASV-gebieden restricties noodzakelijk zijn. Op basis van onder meer de uitkomsten van het MER vindt (politieke) besluitvorming plaats over de aanwijzing van de ASV's en de noodzakelijke beschermingsregels.

- Nota Reactie en Commentaar Notitie Reikwijdte en Detailniveau
MER Aanvullende Strategische Voorraden (ASV) drinkwater provincie Groningen -

Indiener	Zienswijze	Reactie en verwerking
		Als het besluit is genomen zijn de exacte gebieden en gevolgen duidelijk. Wij streven ernaar betrokkenen goed te informeren over het proces dat wordt doorlopen.
28-4	Er zijn geruchten dat water gewonnen aan de Tweekarspelenweg gebruikt zou gaan worden om het nieuwe datacentrum in Winschoten te koelen.	In het plan-MER wordt de autonome ontwikkeling beschreven.

Indiener 29

Indiener	Zienswijze	Reactie en verwerking
29-1	Onderbouwing en keuze ASV gebieden	Dit aspect wordt meegenomen in het plan-MER.
29-2	Onderbouwing van de locatie brak grondwater is niet goed onderbouwd. De vraag moet zijn of lozing van brak water tot grotere schade op de omgeving leidt dan het onttrekken van zoet grondwater op één van de andere locaties.	Dit aspect wordt meegenomen in het plan-MER.
29-3	Indiener vraagt om de natuurdoelen van de provincie voortkomend uit omgevingsvisie en KRW expliciet op te nemen in de NDR ASV, zodat er een gedegen afweging tussen de verschillende beleidsdoelen van de provincie plaats kan vinden.	Deze onderwerpen zijn in de NRD beschreven in paragraaf 1.6 en tabel 4.1. en zullen verder uitgewerkt worden in het plan-MER.
29-4	In de NRD is aangegeven (pagina 5) waarom het gebruik van grondwater voor winning van drinkwater wordt verkozen boven het gebruik van oppervlaktewater. Indiener vraagt de onderbouwing voor het uitsluiten van oppervlaktewater als bron voor drinkwatervoorziening nader aan te vullen c.q. te onderbouwen	Dit aspect wordt meegenomen in het plan-MER.
29-5	Indiener vraagt om over de grenzen van de eigen provincie heen te kijken naar alternatieven voor grondwater, als bron voor de provinciale drinkwatervoorziening. In dat verband wordt gevraagd om de beschikbaarheid van moderne zuiveringstechnieken mee te wegen in de keuze voor mogelijke bronnen voor drinkwater en de onderbouwing voor het uitsluiten van oppervlaktewater als bron voor drinkwatervoorziening ook op dit punt nader aan te vullen c.q. te onderbouwen.	Dit aspect wordt meegenomen in het plan-MER.

- Nota Reactie en Commentaar Notitie Reikwijdte en Detailniveau
MER Aanvullende Strategische Voorraden (ASV) drinkwater provincie Groningen -

Indiener	Zienswijze	Reactie en verwerking
29-6	Op pagina 11 van de NRD staat: "Het gaat in dit stadium om de reservering van de gebieden en nog niet om drinkwaterwinningen." De provincie neemt echter wel een cruciale beslissing die op termijn onvermijdelijk leidt tot een vergunde winning op deze locatie. Indiener vraagt om hieraan toe te voegen dat de aanwijzing van een gebied met een winhoeveelheid als ASV de Juridische grondslag vormt voor een mogelijke vergunningaanvraag van het waterbedrijf.	Met de aanwijzing van een ASV wordt een gebied gereserveerd voor een mogelijke toekomstige drinkwatervoorziening. Het is op het moment van aanwijzing onbekend of en wanneer een drinkwaterwinning in een specifieke ASV wordt aangelegd. Om in een ASV een winning voor drinkwater te kunnen realiseren, zal mogelijk in de toekomst een vergunning aangevraagd worden door het Waterbedrijf. Bij de vergunningaanvraag zal een locatie-specifieke project-MER of mer-beoordeling gevoegd worden, waarin mogelijke effecten in beeld worden gebracht. En waarin wordt beschreven hoe deze effecten zoveel mogelijk worden tegengegaan door compenserende maatregelen. Als op basis van de onderbouwing de vergunning verleend kan worden, worden in de vergunning regels opgenomen. Op dit moment zijn de regels niet bekend, maar de regels zullen onder meer gaan over de maximaal te onttrekken hoeveelheden, het tegengaan van effecten en de monitoring van effecten.
29-7	Indiener vraag om in de NRD afwegingscriteria op te nemen voor beschermingsmaatregelen.	In het op te stellen plan-MER brengen we de (risico's op) milieueffecten van verschillende alternatieven in beeld. Ook zal worden onderzocht of voor ASV-gebieden restricties noodzakelijk zijn. Op basis van onder meer de uitkomsten van het MER vindt (politieke) besluitvorming plaats over de aanwijzing van de ASV's en de noodzakelijke beschermingsregels.
29-8	Indiener vraagt om in de NRD op te nemen dat een weging wordt opgenomen van onzekerheden op basis van een gevoeligheidsanalyse, zodanig dat duidelijk wordt of er gebieden zijn met cruciale kennislacunes, die zouden kunnen leiden tot veel grotere omgevingseffecten of wellicht zelfs tot een onvergunbare situatie.	In het MER zal aandacht worden besteed aan "hiaten in kennis".
29-9	Indiener vraagt om "herstel van watersystemen in natuurgebieden door volledige realisatie van het vastgestelde NNN" op te nemen in de referentie.	In het plan-MER zal uitgegaan worden van de referentiesituatie conform vastgesteld overheidsbeleid, zoals in paragraaf 3.2 van de NRD is beschreven.

- Nota Reactie en Commentaar Notitie Reikwijdte en Detailniveau
MER Aanvullende Strategische Voorraden (ASV) drinkwater provincie Groningen -

Indiener	Zienswijze	Reactie en verwerking
29-10	Indiener vraagt niet-vaststaande trends nu wel of niet worden in het plan-MER meegenomen? En hoe dan? Welke afweqingscriteria worden gebruikt om te bepalen of een onzekere ontwikkeling zoals bijvoorbeeld klimaatverandering wordt meegenomen?	Zie de reactie bij 29-8.
29-11	Ga in de plan-MER ook uit te gaan van de effecten die kunnen optreden bij de maximale winning die per gebied potentieel mogelijk is.	Zie de reactie bij 19-2.
29-12	Vervang in tabel 4.1 de tekst “Beschikbaarheid van voldoende oppervlaktewater voor mitigerende maatregelen.” in: “Realiseerbaarheid van voldoende oppervlaktewater voor mitigerende maatregelen.” (Want: meer water naar een winning betekent per definitie dat andere gebieden minder krijgen en dat investeringen nodig zijn in infrastructuur. Er is nooit op voorhand genoeg water beschikbaar in een gebied met extra vraag door een nieuwe winning).	Wij zijn het met u oneens dat er op voorhand nooit voldoende water beschikbaar is ten gevolge van een nieuwe winning. Jaarrond is er sprake van een neerslagoverschot en van aanvulling van het grondwater. Het slim benutten/vasthouden van het neerslagoverschot (en de afvoer daarvan via het oppervlaktewater) is een aandachtspunt en dat wordt bedoeld met de tekst in tabel 4.1.
29-13	Vul in tabel 4.1 de tekst ‘Risico op bodemdaling (bij zettingsgevoelige gebieden, keringen en kades)’ aan met: “en doorwerking van hydrologische effecten van bodemdaling op de omgeving”.	Wij zijn van mening dat de gevraagde aanvulling voldoende verwoord is onder de thema's natuur en landbouw in tabel 4.1.
29-14	Voeg bij het thema 'Bodem en water' in tabel 4.1 een extra beoordelingscriterium in: “Mitigeerbaarheid van hydrologische effecten”.	In paragraaf 4.2 'Wijze van beoordelen' is beschreven dat mitigatie onderdeel is van de beoordeling: 'Wanneer het aan de orde is worden ook mitigerende maatregelen genoemd om de effecten van onttrekking van grondwater te verminderen'.
29-12	Indiener mist bij het thema 'Bodem en water' in tabel 4.1 “Effectberekeningen met grondwatermodellen”.	In de kolom beoordelingsmiddel worden bij dit thema geohydrologische studies genoemd. In deze studies zijn effectberekeningen uitgevoerd.
29-13	Bij het Thema Natuur in tabel 4.1 wordt bij beoordelingscriteria alleen gekeken naar kwel en grondwaterstand. Om de ecologische effecten goed te kunnen beoordelen dienen de navolgende aanvullingen te worden opgenomen: i. Effecten op de standplaatscondities van natuur; ii. Effecten op de mate van herstelbaarheid van verdroogde natuur; iii. Effecten op de realiseerbaarheid van ecologische ambities en potenties; en iv. Mitigeerbaarheid van negatieve effecten op natuur	Vanuit het oogpunt van grondwaterwinningen kijken wij wat betreft effecten vooral naar grondwaterafhankelijke natuur en kwelsituaties. Voor de door u genoemde aspecten zoeken wij naar koppelkansen in samenhang met de TLG, maar wij kunnen hiervoor geen garanties geven.

- Nota Reactie en Commentaar Notitie Reikwijdte en Detailniveau
MER Aanvullende Strategische Voorraden (ASV) drinkwater provincie Groningen -

Indiener	Zienswijze	Reactie en verwerking
29-14	Voeg in het Thema Natuur, kolom beoordelingsmiddelen in tabel 4.1 de volgende instrumenten toe: grondwaterberekeningen, ecohydrologische systeemanalyses en ecologische effectbeoordelingen om de enorme ruimtelijke impact van een winning in beeld te brengen.	Zie de reacties bij 29-12 en 29-13. Het MER zal op basis van beschikbare informatie worden opgesteld.
29-15	Voeg onder het Thema Cumulatie in tabel 4.1 bij de Beoordelingscriteria toe: i. Risico op versterking verdrogend effect van reeds vergunde onttrekkingen; ii. Risico op versterking verdrogend effect door de in de NRD genoemde groei van de regionale vraag naar drinkwater op Rijksniveau (Nationale Grondwaterreserves) en effecten van aanwijzing van Aanvullende Strategische Voorraden in aangrenzende provincies.	Naar onze mening wordt hieraan voldoende invulling gegeven onder het thema Ruimtelijke Ordening in tabel 4.1, bij aspect 'Beïnvloeding van bestaande en geplande ondergrondse en bovengrondse functies'.
29-16	De thema's klimaat en duurzaamheid worden niet als beoordelingscriteria in het MER gebruikt." Indiener vraagt deze effecten mee te nemen in uw beoordeling.	In paragraaf 4.1 van de NRD is toegelicht waarom deze thema's niet worden meegenomen: 'Een betrouwbare effectbeoordeling van deze thema's vereist namelijk meer duidelijkheid over de locatie, de omvang en de manier van drinkwaterwinning. Dit is nu nog niet bekend. Daarom worden deze thema's in de fase van een vergunning in een project-MER of mer-beoordeling onderzocht. In het plan-MER wordt wel de mogelijke stapeling van effecten van mogelijke grondwaterwinning en klimaatverandering verder toegelicht zodat hier in de besluitvorming rekening mee gehouden kan worden'.
29-17	Er ontbreken afwegingscriteria ten aanzien van de overige opgaven in het landelijk gebied.	In dit verband kijken wij naar koppelkansen in samenhang met het TLG.

Indiener 30

Indiener	Zienswijze	Reactie en verwerking
30-1	Eventuele beperkingen met betrekking tot de teelt van hebben daarmee een direct effect op het inkomen van de boeren in het gebied en de verwerkende coöperaties, waar de boerenleden eigenaar van zijn.	Zie de reactie bij 13-1.

- Nota Reactie en Commentaar Notitie Reikwijdte en Detailniveau
MER Aanvullende Strategische Voorraden (ASV) drinkwater provincie Groningen -

Indiener	Zienswijze	Reactie en verwerking
30-2	Het gaat nu nog om een reservering van een ASV die mogelijk in de toekomst kan worden aangewezen als drinkwatervoorziening. In dergelijke gebieden zien we dat er dan vaak beperkingen worden opgelegd richting de landbouw als het gaat om het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, het toepassen van meststoffen en het beregenen van gewassen vanuit het grondwater. We zouden graag zien dat dergelijke (negatieve) effecten op de landbouw en het inkomen worden meegenomen in de plan-MER en in de besluitvorming over de aanwijzing van de ASV's	Zie de reactie bij 13-2.
30-3	In meerdere gesprekken die wij vanuit Innovatie Veenkoloniën met de provincie Groningen hebben gevoerd - met name in het proces rondom Toekomst Landelijk Gebied in de Veenkoloniën - is uitgesproken dat de Veenkoloniën een landbouwgebied is en zal blijven.	Zie de reactie bij 13-4.
30-4	Een van de mogelijke (toekomstige) beperkingen is het reduceren of zelfs verbieden van het beregenen uit grondwater.	Zie de reactie bij 13-5.
30-5	In de NRD wordt aangegeven dat mogelijk niet alle ASV's worden aangewezen, indien de gewenste hoeveelheid van 12 miljoen m3 kan worden bereikt met minder ASV's. Heroverweeg de ASV bij Veendam en wijs deze niet aan als ASV, gezien het belang van de landbouw in dit gebied.	Zie de reactie bij 13-6.
30-6	Indien de voorgenomen ASV's toch worden aangewezen, zorg er dan voor dat de effecten van deze ASV's op het huidige (en toekomstige) gebruik minimaal zijn en compenseer een eventueel nadelig effect op ruimhartige wijze.	Zie de reactie bij 13-7.
30-7	Graag zouden wij zien dat de effecten op de landbouw (zowel financieel als de beperkingen die zich richten op de bedrijfsvoering) hierin nadrukkelijk worden meegenomen. Het gaat dan niet alleen om het directe effect op zowel de boeren als de verwerkende coöperaties maar ook het indirecte effect op de bredere werkgelegenheid van de agrifoodsector in Groningen/Noord-Nederland.	Zie de reactie bij 13-8.
30-8	Maak gebruik van de specifieke landbouwkennis die wij als coöperatie, IVK en als gebied hebben. We hechten er grote waarde aan dat de up to date kennis van de landbouw wordt meegenomen in de besluitvorming.	Wij kunnen ons vinden in uw suggestie. Daarom betrekken wij vertegenwoordigers van uw sector expliciet bij het mer-traject.

- Nota Reactie en Commentaar Notitie Reikwijdte en Detailniveau
MER Aanvullende Strategische Voorraden (ASV) drinkwater provincie Groningen -

Indiener 31

Indiener	Zienswijze	Reactie en verwerking
31-1	Na de aanwijzing als ASV-gebied ontstaan gebruiksbepalingen voor de landbouw: • Verdroging. Door onttrekking van drinkwater kan een lager grondwaterpeil ontstaan, • Percelen mogen niet meer landbouwkundig ingezet worden, • Strengere regels voor het gebruik van meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen.	In het op te stellen plan-MER brengen we de (risico's op) milieueffecten van verschillende alternatieven in beeld. Ook zal worden onderzocht of voor ASV-gebieden restricties voor de landbouw noodzakelijk zijn. Op basis van onder meer de uitkomsten van het MER vindt (politieke) besluitvorming plaats over de aanwijzing van de ASV's en de noodzakelijke beschermingsregels.
31-2	Aanleiding is het toegenomen drinkwatergebruik. Zet in op besparing hiervan.	Dit aspect wordt meegenomen in het plan-MER.
31-3	Kosten van een hoog drinkwatergebruik niet afwentelen op de landbouw. Dit leidt tot de volgende schades: • waardedaling van het bedrijf, • beperkingen of nadelige gevolgen voor de landbouw, • overig bestaand gebruik mag niet beperkt worden zoals beregeningsputten, • verlies aan landbouwgrond.	Zie de reactie bij 31-1 en 3-4.
31-4	Houd daarnaast bij het aanwijzen van grondwaterbeschermingsgebieden rekening met de opbouw van de bodem	Een ASV heeft niet de status van een grondwaterbeschermingsgebied. In het op te stellen MER zal worden onderzocht of voor de ASV-gebieden restricties noodzakelijk zijn. De opbouw van de bodem is hier een belangrijke factor in.

Indiener 32

Indiener	Zienswijze	Reactie en verwerking
32-1	Zouden jullie ons op de hoogte kunnen houden van de stappen die gezet worden? Welke gevolgen per stap voor de melkveebedrijven kunnen wij verwachten? Bemesting, grondwateronttrekking tav oppervlaktewater voor gewassen. Toekomst	U heeft tijdens de inloopavond een formulier ingediend. Daardoor kunnen wij u in de toekomst informeren over de voortgang van de procedure en u de stukken toesturen.

- Nota Reactie en Commentaar Notitie Reikwijdte en Detailniveau
MER Aanvullende Strategische Voorraden (ASV) drinkwater provincie Groningen -

Indiener	Zienswijze	Reactie en verwerking
	perspectief voor aankomende opvolging. Wordt er ook rekening gehouden met de gevolgen voor schade van grondwaterwinning? - Welke regelingen er wel onder vallen - Gemakkelijk aanvragen, verkorte procedure Lange termijn perspectief gevolgen / schade.	Eind 2023 zijn we gestart met deze plan-mer procedure, waarin we de geschiktheid van vier ASV-zoekgebieden Leek-Roden, Zuidoost Groningen, Veendam en Bellingwolde onderzoeken. We brengen de mogelijke effecten van de ASV's op de omgeving in beeld. Dit wordt vastgelegd in een zogeheten milieueffectrapport (MER). Tijdens de plan-mer-procedure zijn er verschillende inspraakmomenten. Inwoners kunnen dan reageren op de plannen. Ook organiseren de provincie Groningen en Waterbedrijf Groningen inloopbijeenkomsten. Er is dan de gelegenheid om vragen te stellen en eventuele aandachtspunten mee te geven. Voor wat betreft de gevolgen van de aanwijzing zie de reacties bij 1-1 t/m 1-4 en 3-4.

Indiener 33

Indiener	Zienswijze	Reactie en verwerking
33-1	Is oppervlaktewater een alternatief voor grondwater? Wat is de middellange termijn? Als beregenen niet meer mogelijk is, met grondwater, is oppervlaktewater wel mogelijk? Wat is dan compensatie? Vergoeding? Wordt rekening gehouden met cumulatieve effecten? Klimaat / zandwinning/zoutwinning/vuilnisbelten/Nv gebieden/wetgeving Teveel nutriënten in opp. Water ->Nv gebied. Extra maatregelen nodig om waterkwaliteit te verbeteren. Welke? Nutriënten en grondwaterwinning?	Oppervlaktewater wordt als alternatief in het plan-MER meegenomen. Met middellange termijn wordt 2040 bedoeld. In het op te stellen MER zal worden onderzocht of voor de ASV-gebieden restricties voor beregening noodzakelijk zijn en of mitigerende maatregelen met oppervlaktewater mogelijk zijn. Naar onze mening zijn de overige punten meegenomen in de NRD en in de beoordelingscriteria voor de gebieden. De beoordelingscriteria zijn beschreven in tabel 4.1. Zie ook de reactie bij 3-4.

- Nota Reactie en Commentaar Notitie Reikwijdte en Detailniveau
MER Aanvullende Strategische Voorraden (ASV) drinkwater provincie Groningen -

Indiener 34

Indiener	Zienswijze	Reactie en verwerking
34-1	Komen er meer regels en beperkingen.	In het op te stellen plan-MER brengen we de (risico's op) milieueffecten van verschillende alternatieven in beeld. Ook zal worden onderzocht voor welke ASV-gebieden beschermingsregels noodzakelijk zijn. Op basis van onder meer de uitkomsten van het MER vindt (politieke) besluitvorming plaats over de aanwijzing van de ASV's en de noodzakelijke beschermingsregels.

Indiener 35

Indiener	Zienswijze	Reactie en verwerking
35-1	Wat zijn de beperkingen in de gebieden waar al een waterwingebied is aangewezen.	Om in een ASV een winning voor drinkwater te kunnen realiseren, zal mogelijk in de toekomst een vergunning aangevraagd worden door het Waterbedrijf. Bij de vergunningaanvraag zal een locatie-specifieke project-MER of mer-beoordeling gevoegd worden, waarin effecten in beeld worden gebracht. En waarin wordt beschreven hoe deze effecten zoveel mogelijk worden tegengegaan door compenserende maatregelen. Als op basis van de onderbouwing de vergunning verleend kan worden, zal een deel van de betreffende ASV waterwingebied en grondwaterbeschermingsgebied worden. Welke beschermingsregels dan gaan gelden hangt sterk af van de bodemopbouw ter plaatse van de beoogde winning. In de Provinciale Omgevingsverordening zijn de huidige regels voor waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden en boringsvrije zones opgenomen.

- Nota Reactie en Commentaar Notitie Reikwijdte en Detailniveau
MER Aanvullende Strategische Voorraden (ASV) drinkwater provincie Groningen -

Indiener 36

Indiener	Zienswijze	Reactie en verwerking
36-1	Wat zijn de beperkingen voor een akkerbouwbedrijf? Wordt er gecompenseerd. Is er rekening gehouden met de verontreinigde/gedempte wijken aan de noordzijde van Zuidwending? In het voormalige blok I van de herinrichting oude Veenkoloniën was dit probleem.	In het op te stellen plan-MER brengen we de (risico's op) milieueffecten van verschillende alternatieven in beeld. Ook zal worden onderzocht voor welke ASV-gebieden beschermingsregels noodzakelijk zijn. Op basis van onder meer de uitkomsten van het MER vindt (politieke) besluitvorming plaats over de aanwijzing van de ASV's en de noodzakelijke beschermingsregels. Zie de reacties bij 3-1 en 3-4.

Indiener 37

Indiener	Zienswijze	Reactie en verwerking
37-1	In deze fase is er nog veel onduidelijk. Graag meer duidelijkheid over de regels en evt. beperkingen.	In het op te stellen plan-MER brengen we de (risico's op) milieueffecten van verschillende alternatieven in beeld. Ook zal worden onderzocht voor welke ASV-gebieden beschermingsregels noodzakelijk zijn. Op basis van onder meer de uitkomsten van het MER vindt (politieke) besluitvorming plaats over de aanwijzing van de ASV's en de noodzakelijke beschermingsregels.

